

ZGODBE
OB
KUHINJSKI
mizi

Zdravilne zgodbe

RACHEL NAOMI REMEN

KOT NAJSTNICA sem se poleti zaposlila v domu za ostarele kot prostovoljna družabnica. Delo se je začelo z intenzivnim dvotedenskim tečajem o sporazumevanju s starejšimi ljudmi. Kazalo je, da si bo treba veliko zapomniti, in kar se je začelo kot najstniško poletje, namenjeno prijazni in sočutni pomoči, se je kmalu prevesilo v sistematičen niz tehnik in veščin, po katerih naj bi me strežno osebje ocenilo. Tistega dne, ko naj bi prvič navezala stik z eno od stanovalk, sem bila zelo zaskrbljena.

Moja prva naloga je bila obisk šestindevetdesetletne starke, ki že več kot leto dni ni spregovorila. Psihiater je postavil diagnozo senilne demence, vendar se ni odzivala na zdravljenje. Bolničarke so dvomile, da bo spregovorila z mano, vendar so upale, da jo bom mogoče spodbudila k skupni dejavnosti. Dale so mi veliko košaro, polno steklenih korald najrazličnejših velikosti in barv. Skupaj naj bi jih nizali na vrvice. Naročile so mi, naj se vrnem čez kako uro.

Nisem si je želela videti. Njena visoka starost me je plašila in besede »senilna demenca« so dajale slutiti, da ni le starejša od vseh, kar sem jih kdaj srečala, marveč tudi nora. Polna zlih slutenj sem potrkala na zaprta vrata njene sobe. Ni odgovorila. Odprla sem vrata in se znašla v sobici z enim samim oknom, skozi katero je sijalo jutranje sonce. Pred oknom sta stala dva stola in na enem je sedela zelo stara gospa. Gledala je skozi okno. Drugi je bil prazen. Nekaj časa sem stala na pragu, vendar z ničimer ni pokazala, da se zaveda moje navzočnosti. Nisem vedela, kaj naj naredim, zato sem se namerila k praznemu stolu in sedla s košaro korald v naročju. Ni kazalo, da je zaznala moj prihod.

Nekaj časa sem si prizadevala začeti pogovor. V tistem obdobju sem bila boleče plašna, kar je bil tudi eden od razlogov, da so mi starši predlagali, naj opravljam to delo, in neprijetno bi mi bilo tudi v manj težavnih okoliščinah. Tišina v sobi je bila popolna. Bilo je skoraj nevljudno govoriti, vendar sem si obupano želela uspešno izpeljati nalogo. Proučila in zavrgla sem vse možnosti za navezavo pogovora, kar so nam jih predlagali na tečaju. Nobena se mi ni zdela primerna. Starka je ves čas gledala proti oknu, njen obraz je bil napol skrit mojim očem in komaj slišno je dihala. Naposled sem se preprosto vdala in celo uro molče sedela s košaro korald v naročju. Bilo je zelo spokojno.

Tišino je prelomil zvonec, ki je naznanil konec dopoldanske dejavnosti. Prijela sem košaro, pripravljena, da odidem. Toda bilo mi je šele štirinajst let in premagala me je radovednost. Obrnila sem se k starki in vprašala: »Kaj gledate?« V trenutku sem zardela. Poizvedovanje o življenju stanovalcev je bilo strogo prepovedano. Mogoče me ni slišala. Vendar me je. Počasi se je obrnila k meni in prvič sem zagledala njen obraz. Bil je žareč.

Z glasom, polnim radosti, je rekla: »Svetlobo gledam, otrok moj.«

Veliko let pozneje sem kot pediatrinja opazovala novorojenčke, ki so enako zamaknjeno, kakor da bi nečemu prisluškovali, zrli v svetlobo. K sreči jih nisem mogla zmotiti.

Šestindevetdesetletna starka lahko preneha govoriti, ker je arterioskleroza okvarila njene možgane ali ker je psihotična ali ker ne more več govoriti. Vendar je tudi možno, da se umakne v prostor med svetovi, da bi premišljevala, kaj jo čaka, da bi razvila svoja jadra in potrpežljivo čakala, da bo zajela svetlobo.

Srečala sem jo po naključju ali pa mogoče po milosti. Pogosto sem se spraševala, kaj bi se bilo zgodilo, ko bi bila visoko usposobljena zdravnica, kakršna sem postala kmalu zatem. Gotovo ne bi vedela, kako naj le sedim ob njej. Kako naj se od nje naučim, kaj pomeni tišina in zaupanje v življenje. Sedaj, veliko let pozneje, upam, da bi.